

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen

Artikel 26 van de Invorderingswet 1990 bepaalt dat kwijtschelding van belastingschuld wordt verleend aan diegenen die niet anders dan met buitengewoon bezwaar hun belastingschuld kunnen voldoen. In een afzonderlijke ministeriële regeling, de 'Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990' (hierna: de Uitvoeringsregeling) staat volgens welke regels iemand al dan niet voor kwijtschelding in aanmerking komt. Artikel 255 Gemeentewet bepaalt dat deze regels ook van toepassing zijn voor de gemeentelijke belastingen.

Is in een gemeentelijke belastingverordening niets geregeld over kwijtschelding, dan is de Uitvoeringsregeling van toepassing. De gemeenteraad heeft enige ruimte om een afwijkende kwijtscheldingsregeling op te stellen. Gemeenten mogen echter niet van de Uitvoeringsregeling afwijken in de regels voor de berekening van iemands inkomen en vermogen. De gemeenteraad kan een strenger of juist een ruimer kwijtscheldingsbeleid voeren:

- **Strenger kwijtscheldingsbeleid**
Bij een strenger beleid bepaalt de raad dat voor een bepaalde belasting of voor een deel van het belastingbedrag, geen kwijtschelding wordt verleend. Een voorbeeld is geen kwijtschelding voor leges. Ook komt het voor dat, bij de hondenbelasting, wel kwijtschelding wordt verleend voor 'de eerste hond', maar niet voor eventuele meerdere honden.
- **Ruimer kwijtscheldingsbeleid**
De gemeenteraad kan binnen bepaalde grenzen ook besluiten om ruimer kwijt te schelden dan het Rijk.

Procedure kwijtschelding

Als iemand kwijtschelding wil, kan hij een verzoek indienen bij de gemeente. Vaak zal ook de sociale dienst van een gemeente haar cliënten zo nodig wijzen op het recht op kwijtschelding. Om te kunnen beoordelen of iemand voor kwijtschelding in aanmerking komt, wordt gekeken naar zijn vermogen en inkomen, in relatie tot zijn uitgaven. Het gaat steeds om een individuele beoordeling, die dus voor iedereen afzonderlijk wordt gedaan.

Allereerst wordt vastgesteld wat het vermogen van de aanvrager is. Dit wordt berekend volgens de Uitvoeringsregeling. Als iemand een vermogen heeft, komt hij in principe niet voor kwijtschelding in aanmerking. Onder vermogen in dit verband wordt verstaan: de waarde in het economisch verkeer van de bezittingen van de belastingschuldige en zijn echtgenoot. Deze waarde wordt verminderd met hun andere schulden, maar alleen voor zover die hoger bevoorrecht zijn dan hun belastingschulden. Een aantal posten wordt echter nadrukkelijk buiten beschouwing gelaten: die hoeven dus niet te worden opgesoupeerd.

Het gaat dan bijvoorbeeld om de inboedel voor zover die niet meer waard is dan € 2.269,00 en een auto, als die minder waard is dan € 2.269,00. Ook een bedrag op de bank of giro, dat is verkregen als lening op grond van de Wet studiefinanciering, blijft buiten beschouwing. Verder wordt ook geen rekening gehouden met een voorziening die bestemd is voor verzorging van de uitvaart van de belastingschuldige of zijn echtgenoot. Zoals hierboven al is aangegeven, mogen gemeenten op dit onderdeel niet afwijken van de Uitvoeringsregeling.

Als iemand geen vermogen heeft, wordt vervolgens gekeken naar de 'betalingscapaciteit'. Dat is het netto-bestedbare inkomen, verminderd met de 'kosten van bestaan'. De belastingschuldige mag 20% van die betalingscapaciteit houden en moet met de overige tachtig procent zijn belastingschuld betalen. Als die tachtig procent niet voldoende is om de gehele belastingschuld te voldoen, dan wordt voor het resterende bedrag kwijtschelding verleend. Zowel het netto-bestedbare inkomen als de kosten van bestaan zijn nader gedefinieerd in de Uitvoeringsregeling. Dat is een vrij gedetailleerde regeling. In hoofdlijnen werkt dat als volgt:

- Het netto-bestedbare inkomen is het inkomen minus bepaalde uitgaven. Als inkomen gelden alle inkomsten die aan loonbelasting zijn onderworpen, evenals alimentatie-uitkeringen, met uitzondering van de kinderbijslag. Als uitgaven worden afgetrokken betalingen op belastingschulden en eventuele nog te betalen ziektekostenpremies evenals, binnen bepaalde grenzen, de woonlasten. Ook op dit punt mogen de gemeenten niet afwijken van het rijksbeleid.
- De kosten van bestaan, die van het netto-bestedbare inkomen worden afgetrokken, worden in de Uitvoeringsregeling gesteld op 90 procent van de bijstandsnorm. Op dat punt kan de gemeenteraad echter besluiten een ruimer beleid te voeren dan het Rijk. De raad is bevoegd dat percentage te stellen op ten hoogste 100 procent van de bijstandsnorm.

Als de gemeente de kosten van bestaan heeft gesteld op 100 procent van de bijstandsnorm en iemand heeft als inkomen uitsluitend een bijstandsuitkering, dan zal zijn betalingscapaciteit normaal gesproken nul zijn. Hij komt dan dus ook voor kwijtschelding in aanmerking tenzij, uiteraard, op grond van zijn vermogenspositie al is geconcludeerd dat hij niet voor kwijtschelding in aanmerking komt. Hierboven is al gesignaleerd dat ieder 20 procent van de betalingscapaciteit mag behouden. Omdat het hier gaat om een percentage van de betalingscapaciteit, stijgt het bedrag waar de fiscus niet aan kan komen dus in absolute cijfers naarmate het inkomen stijgt. vrijstellingen Voor sommige belastingen gelden wettelijke vrijstellingen (de onroerende-zaakbelastingen). Daar bovenop kunnen de gemeenten ook eigen vrijstellingen in hun (retributie)verordening opnemen. Ze moeten daarbij wel het gelijkheidsbeginsel in acht nemen: in vergelijkbare omstandigheden verkerende belastingsubjecten en -objecten moeten op dezelfde manier worden behandeld. Een vrijstellingsbepaling mag daarom niet subjectief worden geformuleerd, wat de motivering erg belangrijk maakt.

Hardheidsclausule

Artikel 63 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen bevat de zogenoemde hardheidsclausule: 'De minister van Financiën is voor bepaalde gevallen of groepen van gevallen bevoegd om tegemoet te komen aan onbillijkheden van overwegende aard die zich mochten voordoen bij toepassing van de Belastingwet.' Bij de gemeenten is de hardheidsclausule ook van toepassing. Daar wordt ze uitgevoerd door het college van burgemeester en wethouders. Tegen een weigering deze clausule toe te passen is geen beroep op de rechter mogelijk.

Betalingsregeling

Wie problemen heeft met het betalen van zijn belastingschulden maar niet in aanmerking komt voor kwijtschelding, kan de gemeente (ontvanger) vragen om een betalingsregeling. Daarmee kan hij later betalen, of over meer termijnen gespreid. Er bestaat echter geen 'recht' op een dergelijke regeling. Het is de gemeente die bepaalt of iemand voor een dergelijke regeling in aanmerking komt.